

Studievoormiddag “De crèche weg van de crash”
Brussel, 22-02-2024

KINDERWIJS

Naar een integratie
van kinderopvang
en kleuteronderwijs?

Prof. Michel Vandebroek
Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek
Universiteit Gent

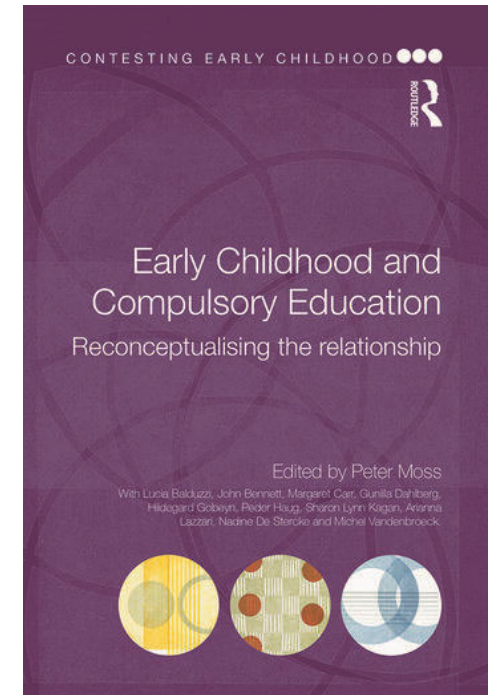
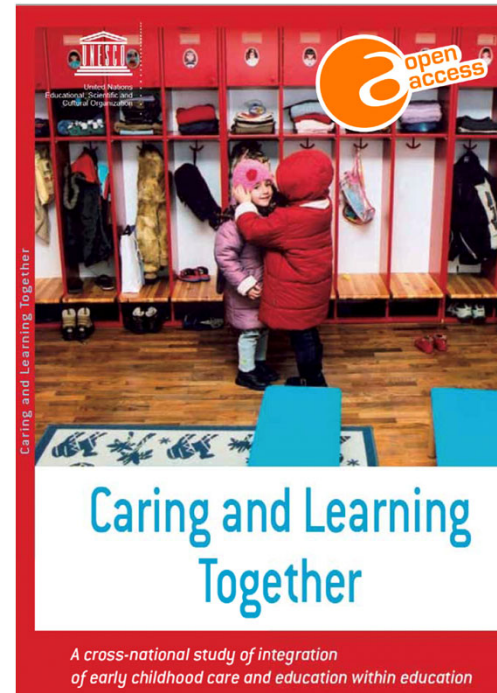

SPLIT VS INTEGRATED SYSTEMS

2010 Eerste omstandig rapport over het probleem

Geïntegreerde systemen bestaan in onder meer Botswana, Brazilië, Engeland, IJsland, Jamaica, Letland, Litouwen, Nieuw Zeeland, Noorwegen, Roemenië, Rusland, Schotland, Slovenië, Spanje, Vietnam en Zambia.

Case studies over Zweden, Slovenië, Nieuw Zeeland, Brazilië, Jamaica en Gent

SPLIT VS INTEGRATED SYSTEMS

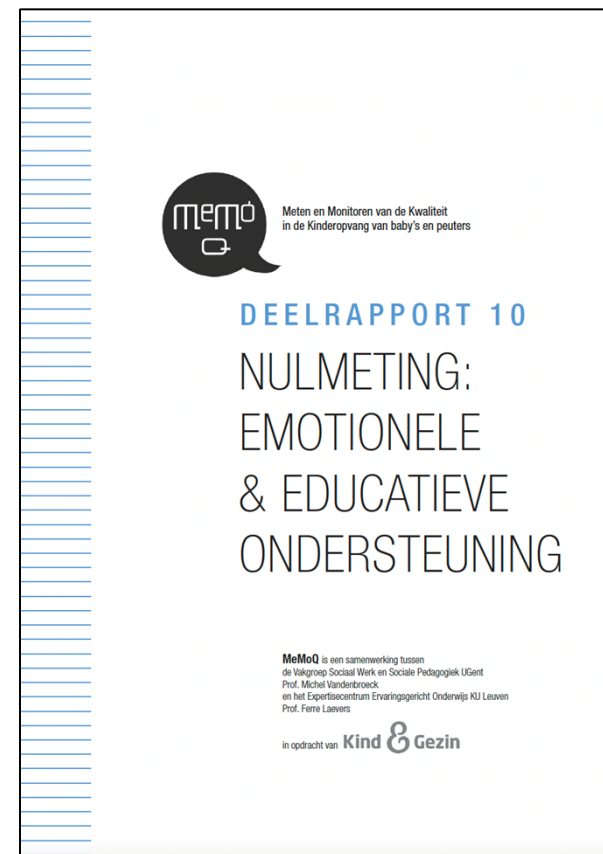
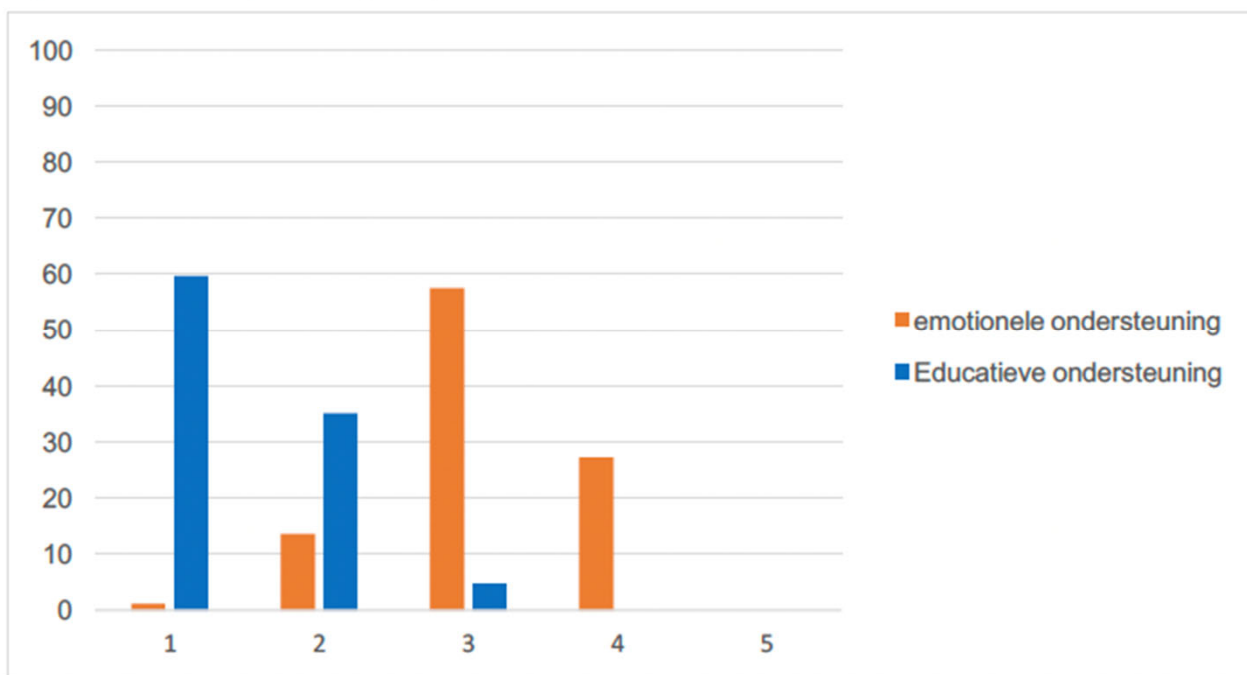

- A. Separate settings
- B. Unitary settings
- A+B. Mixed
- Single authority for the entire ECEC phase (responsible for education)
- Single authority for the entire ECEC phase (responsible for other policy areas)

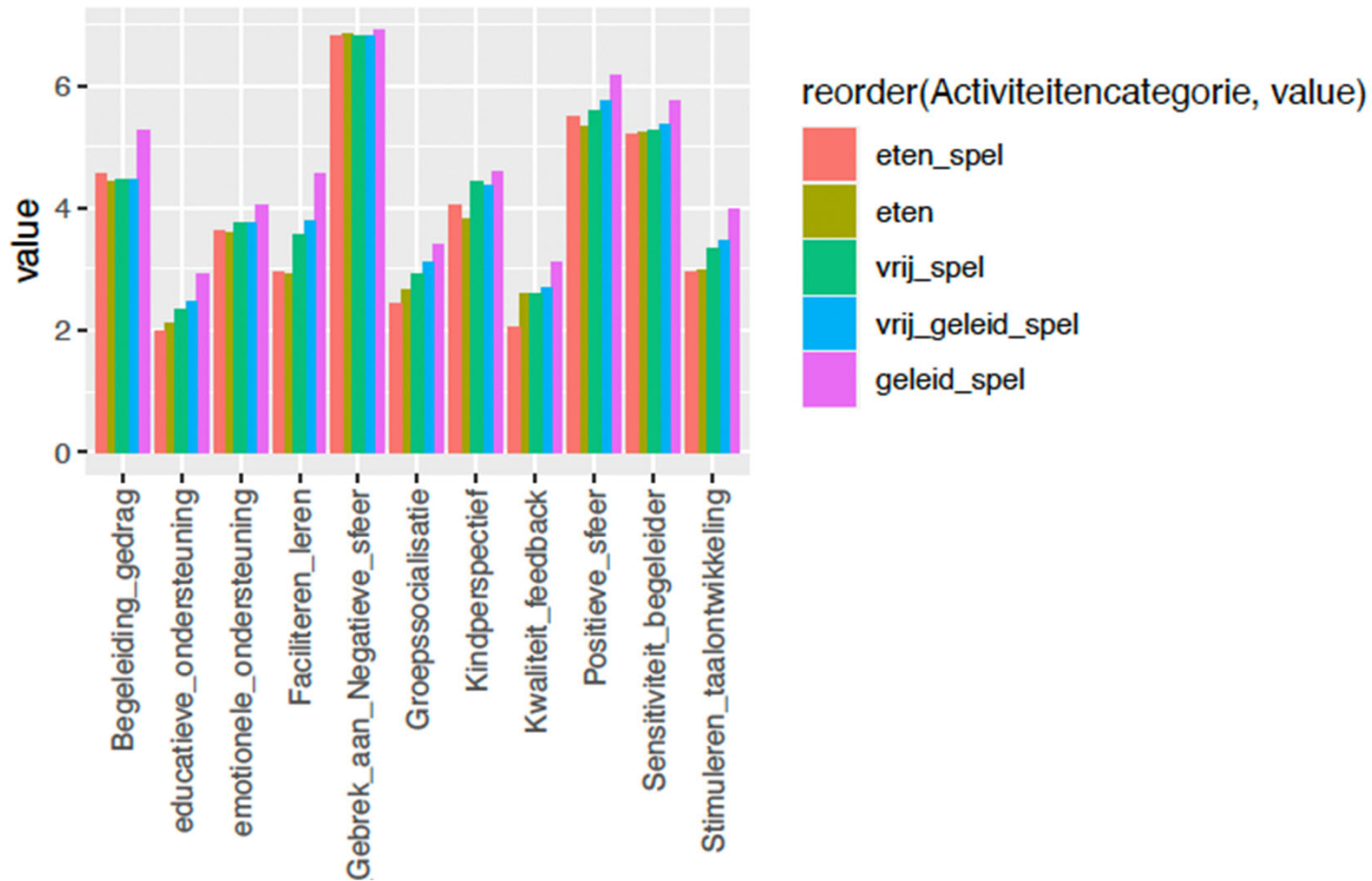
Source: Eurydice.

HET PROBLEEM VOOR DE PEUTERS

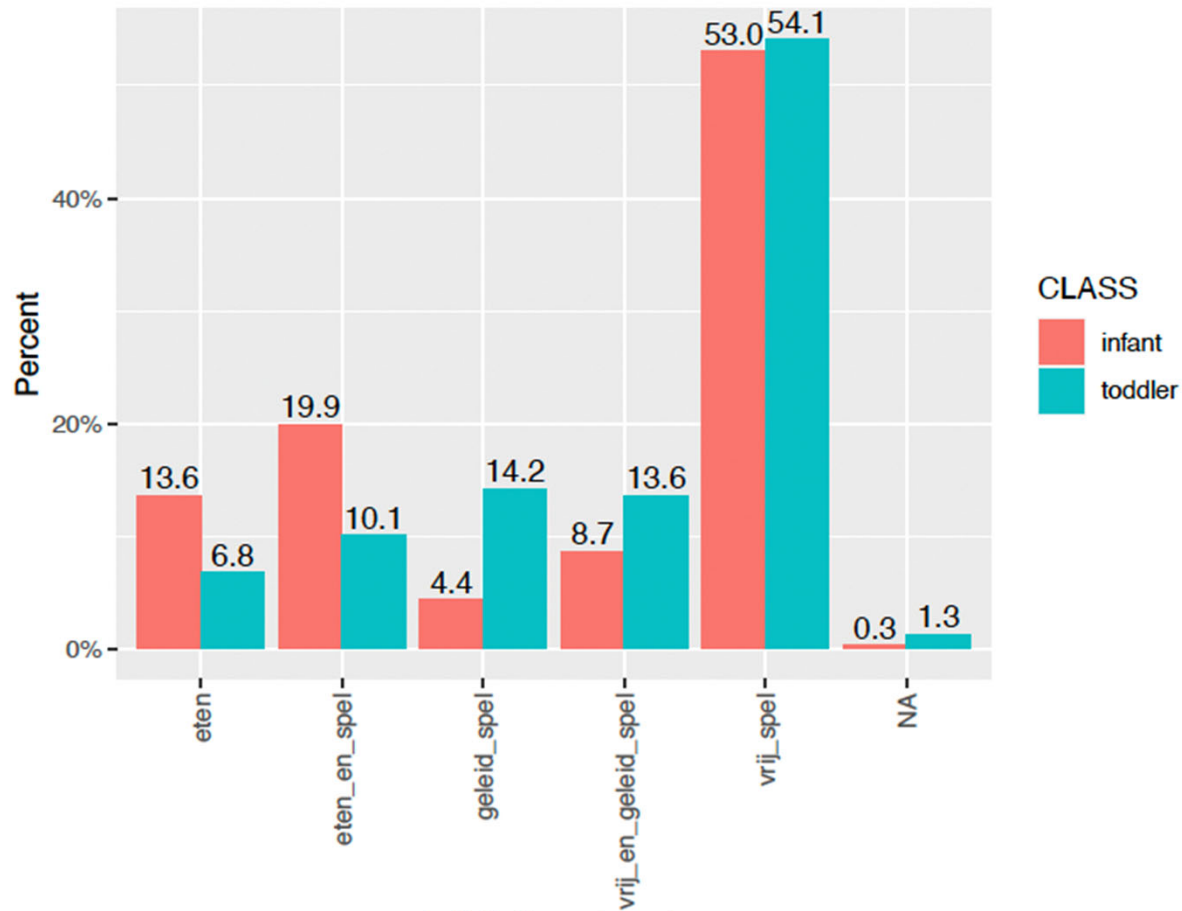
Figuur 2. Verdeling van de gewogen CLASS Toddler MeMoQ-domeinen

HET PROBLEEM VOOR DE PEUTERS

HET PROBLEEM VOOR DE PEUTERS

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

(zie achtergrond informatie op Ufora)

Video-observatie in 4 instapklassen

In elke klas:

- 2 focuskinderen
- Lage SES
- Diversiteit inzake migratieachtergrond, ervaring met kinderopvang, broer of zus op school

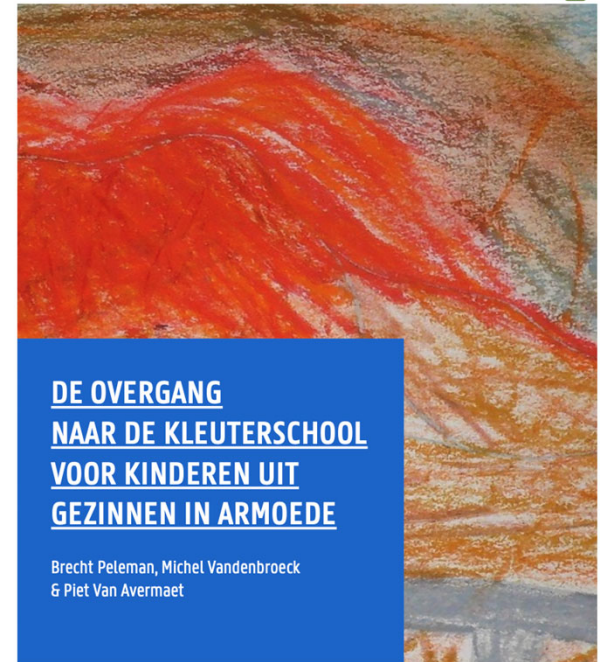
Observatie gedurende 10 maanden na instap

2 camera's

Moment	Aantal
Volledige ochtend	10
Volledige namiddag	12
Ochtend tot 1 ^{ste} speeltijd	9
1 ^{ste} speeltijd tot middagpauze	8
Middagpauze	5
Totaal	44
Totaal uur film Camera 1	96:03:52

VAKGROEP SOCIAAL WERK
EN SOCIALE PEDAGOGIEK

steunpunt
diversiteit
& leren

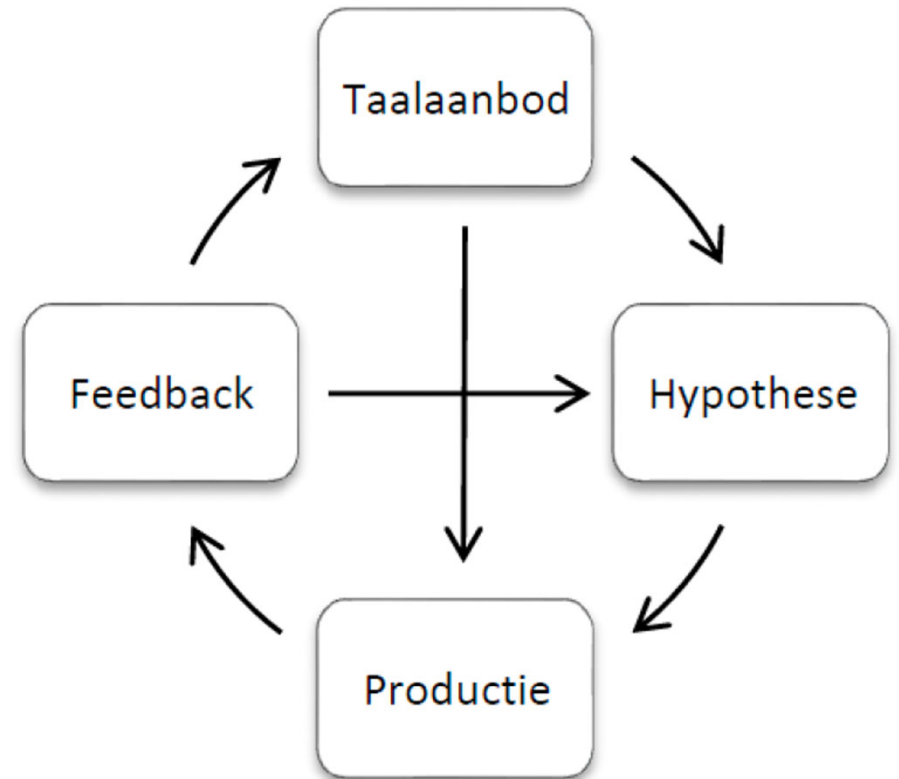

UNIVERSITEIT
GENT

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

TAALAAANBOD

Wat we willen zien

- Veel interactie, aanbieden van spreekkansen, benutten van thuistalen
- Veel betekenisvolle oefenkansen, rijk en begrijpelijk taalaanbod
- Inspelen op taaluitingen
- Waarderende feedback op taaluitingen, ook in de thuistalen
- Hoge frequentie van taalaanbod
- Taal oefenen in authentieke situaties

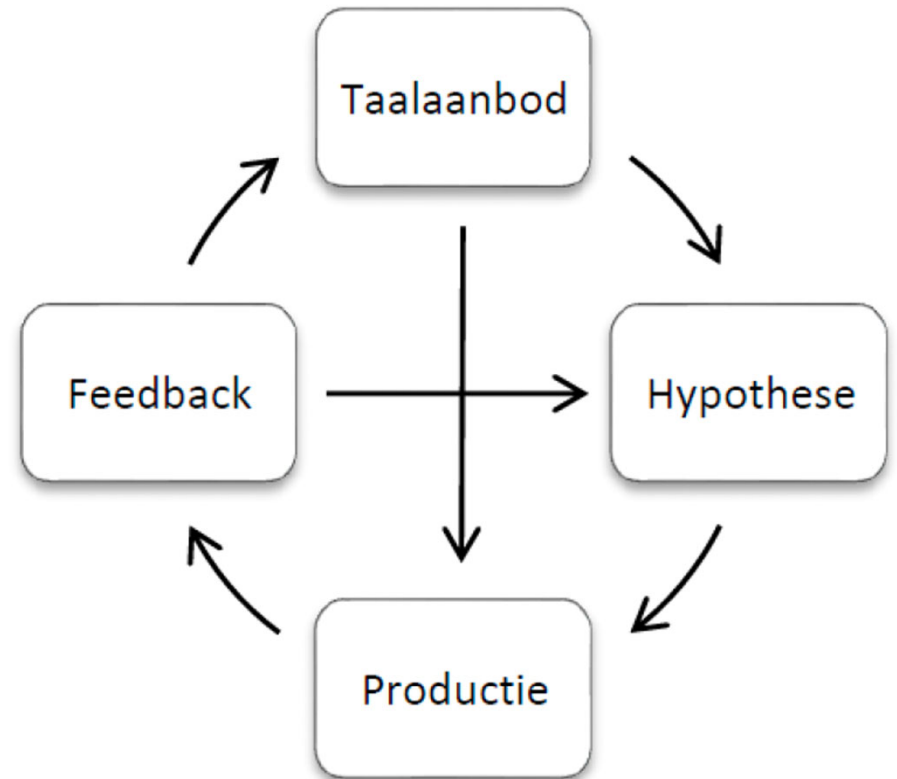

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

TAALAAANBOD

Wat we zien

- Kwantiteit en kwaliteit van talige interacties is laag
- Taal is vooral sturende managementtaal,
- Weinig uitnodiging, weinig feedback
- Taal is ongelijk
- Geen gebruik van thuistalen
- Geen stimulering van talige kind-kind interacties

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

TAALAANBOUW

Geleid spel

Juf: "Waar moet die?"

Juf: "Stop het er maar in"

Juf: "Ow, rustig"

Juf: "En het schaapje? Pak het schaapje"

Juf: "Nee, dat is niet juist Ramiz. Dat gaat niet."

Juf: "Probeer eens hier. Kijk. "

Juf: "Rustig he."

Juf: "Ja, rustig."

Juf: "Ja, bravo Ramiz, goed zo. En het hondje?"

Juf: "Goed zo! He bravo Ramiz, super! Nee, hier."

Juf: "Ja, bravo, super!"

Juf: "Goed zo Ramiz."

Juf: "Ja! Bravo! Amai. Nu moet je alleen eens proberen. Nu even alleen. Zo."

Juf: "Allez ze Ramiz, probeer maar eens!"

Juf: "Draaien Ramiz."

(...)

Ramiz: "Poes"

(...)

Juf: "Lukt het Ramiz?"

Juf: "Probeer maar Ramiz."

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

TAALAAANBOD

De organisatie

Groepsgrootte → Drukke →

Meer instructietaal

Minder interactie

Initiatief van individuele kinderen ontsnapt aan de aandacht

Voordeel voor verbaal sterkere kinderen

Voordeel voor Nederlandstalige kinderen

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

TUSSENMOMENTEN

Speeltijd is stress-tijd

HET PROBLEEM VOOR DE KLEUTERS

WACHTTIJD

Klas	% wachttijd	Meeste wachttijd in:
1	24,56%	Middagmaal Samen nr. toilet Jas/boekentas Koek/fruit
2	29,75%	
3	20,03%	
4	23,60%	

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

HET ONDERSCHIED TUSSEN ZORG EN LEREN

Cfr onderzoek bij ouders

10 “video-elicited focus groups” met 66 ouders met migratie-achtergrond

Cfr Spivak, 1988: “can the subaltern speak”?

+ 6 focusgroepen met 69 medewerkers

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

HET ONDERSCHIED TUSSEN ZORG EN LEREN

Cfr onderzoek bij ouders

Ouders bevestigen het belang van leren

(Nederlands, aanvankelijk rekenen, socialiseren, ...)

Maar hebben vragen over zorg

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

Ouder: *“Ik merk op in de film dat de juf het kind niet wil zien.”*

Onderzoeker: *“Wat bedoel je hiermee?”*

Ouder: *“Gedurende de ganse voormiddag is ze bijna niet naar het meisje geweest dat alleen zat en weende. In het begin van de schooldag zou de juf het kind kunnen knuffelen en praten met haar. Een juf is een beetje zoals een moeder voor de kinderen in de klas. Zij moet in staat zijn om echt met het kind te lachen. Echt zo het kind omhelzen! Zodat de kinderen voelen van de juf dat ze er zijn en dat ze er toe doen. Vorig jaar werd het me echt te veel. Mijn kind startte in de kleuterklas in september en alles ging goed tot januari. Opeens wou hij niet meer naar de school. Dit duurde tot juni.”*

Onderzoeker: *“Wat was er gebeurd?”*

Ouder: *“Ik weet het niet, ik weet het echt niet! Ik ging naar de juf en vroeg het haar. De juf zei ‘alles is goed’, niets meer. Dus vroeg ik het aan mijn zoon maar die weende. Elke dag weende hij tot juni. En ik wist niet wat het probleem was. Zou dit normaal zijn? De juf moet warmte kunnen aanbieden als ze dit werk doen ... echt zorg dragen voor kinderen. Het kind moet kunnen voelen ‘mijn moeder is weg, maar mijn leerkracht is bij mij’”*

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

“Je moet je hart in een steen veranderen om met de jongste kinderen te werken”

“Vroeger kwam ik op de speelplaats en alle kinderen kwamen naar mij om mij een knuffel te geven. Ik ging dan in interactie op ooghoogte van het kind. Wel, elke keer werd ik op de grond getrokken langs alle kanten. Nu doe ik dat niet meer, ik beperk de knuffels.”

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

HET ONDERSCHIED TUSSEN ZORG EN LEREN

Cfr onderzoek bij ouders

Cf discussie over wat is een goede ouder?

Cf in de bosjes kijken

Ook professionals benoemen zorg als “moederlijk” en “niet professioneel”

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

HET ONDERSCHEID TUSSEN ZORG EN LEREN

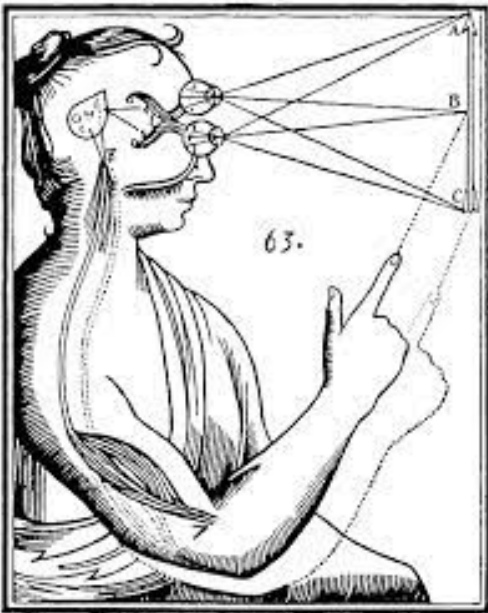
Cfr onderzoek bij ouders en professionals

Draagt de inzet van kinderbegeleiders bij tot de kwaliteit van de zorg of tot de scheiding van zorg en leren?

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

HET ONDERSCHIED TUSSEN ZORG EN LEREN

De opsplitsing van hoofd en lichaam

HLN

NIEUWS

SPORT

SHOWBIZZ

NINA

IN DE BUURT

VIDEO

FUN

MIJN GIDS

Q

ABONNEREN

LOGIN

© Shutterstock

Weyts wil zindelijke kleuters: “Zo hebben leerkrachten meer tijd voor hun echte taken”

Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) vraagt ouders om hun kleuters thuis al zindelijkheid aan te leren, zodat dat niet meer in de kleuterklas hoeft te gebeuren.

NET BINNEN

- 18:31 [Aangeboden of aangeraden? Vertaalfout in vaccinatiebrief 5- tot 11-...](#)
- 17:27 [Mobiliteitsminister Gilkinet kondigt discreet meldsysteem aan bij onveilige...](#)
- 17:19 [Vandenbroucke: “Geen enkele wetenschappelijke basis voor verzet teg...](#)
- 16:56 [Jongen \(5\) die dood gevonden werd in tunnel Antwerpen-Centraal wel...](#)
- 16:25 [HLN !\[\]\(fbea698cdd18bad28d8e6b87acf959be_img.jpg\) Hoezo peperdure energie? Deze school betaalt dit jaar driekwart...](#)

[ALLE BERICHTEN](#)

HET PROBLEEM VAN SPLIT SYSTEMS

Overleg tussen Vlaanderen, FWB, Frankrijk, Italië en Nederland

- ✓ Ongelijke toegang
- ✓ Ongelijke kwalificaties
- ✓ Ongelijke financiering
- ✓ Transities
- ✓ Gebrek aan pedagogiek voor de 2-4 jarigen: EDUCARE
- ✓ Culturele verschillen (geen gemeenschappelijke taal)
- ✓ Gebrek aan institutionele dialoog
- ✓ Gebrek aan politiek dialoog

Maar de praktijk gaat de politiek vooraf

DE PRAKTIJK GAAT DE POLITIEK VOORAF

In Nederland: Integrale kindcentra

In Italië: zérosei en poli per l'infanzia

In Frankrijk: Actions passerelles en

In Luxemburg: Observatoire National de l'Enfance, de la Jeunesse et de la Qualité Scolaire

DE PRAKTIJK GAAT DE POLITIEK VOORAF

In Vlaanderen

12 pilootprojecten

Maar slechts een handvol over integratie

- Wonderboom, Gent
- Rakkertjes, Gent
- Tandem, Brugge

Onderzoek

- Naar integratie 0-3 jaar (verticale groepen?)
- Naar 2-4 jaar: literatuur
- Naar 2-4 jaar: praktijk
- Naar pedagogieontwikkeling in een internationaal perspectief

BESLUIT

Weeffouten, historisch te verklaren

Het is hoog tijd om alles te herdenken: van ouderschapsverlof tot
leerplicht

Inzetten op pedagogiek-ontwikkeling, weg van dualisme

- zorg en leren,
- motorisch en cognitief,
- lichaam en geest,
- adult centered en child centered

Wat met de schoolificatie?

Wat met de leerplicht?